

коментарі. У другому випадку робота може бути як індивідуальною, так і груповий (по 2-4 людини за одним комп'ютером). При індивідуальній роботі всі питання проробляються ретельніше, темп роботи, зазвичай, невисокий. Зате при роботі за комп'ютером кількох людей виникає більш невимушена обстановка, працівники колективно обговорюють суперечності у цілому виконують роботу швидше. У випадку змінюється роль особи, яка проводить заняття. На таких заняттях, зазвичай, вона виступає в ролі розповсюджувача інформації, та в ролі консультанта, одержуючи можливість акцентувати увагу на найбільш складних питаннях.

Досвід застосування комп'ютерних програм із серії «Наочна безпека продукції та охорона праці» на багатьох підприємствах свідчить, що мультимедійні комп'ютерні технології навчання з питань охорони праці та промислової безпеки зацікавили працівників, а цілому цей напрям є досить перспективним. А найголовніший результат впровадження цих розробок, як сподіваються автори – це зниження виробничого травматизму.

Перелік посилань

1. Башмаков А.И. Разработка компьютерных учебников и обучающих систем / А.И. Башмаков, И.А. Башмаков. – М.: Информационно-издательский дом „Филинь”, 2003. – 616 с.

2. Григорьев С.Г., Гриншкун В.В., Краснова Г.А. Основные принципы и методики использования системы порталов в учебном процессе // Интернет-порталы: содержание и технологии. Вып. 2. / ГНИИ ИТТ «Информика». – М.: Просвещение, 2004. – С.56-84.

Інформаційне забезпечення охорони праці

д.т.н., доц. Романішина О.В.

Хмельницький національний університет

Інформаційне забезпечення - один з найважливіших інструментів впровадження політики охорони праці на підприємстві.

Приділяючи увагу даному питанню, необхідно вказати на постійне підвищення ролі інформаційного забезпечення в роботі служб охорони праці та підприємств України на сучасному етапі [1].

Інформаційне, довідкове, методичне забезпечення охорони праці спрямоване на одержання керуючим органом оперативної, повної, достовірної адресної інформації про стан охорони праці, динаміку травматизму в структурних підрозділах і в цілому, необхідною і достатньою для вироблення та прийняття управлінських, організаційних та інженерних рішень, розробки профілактичних заходів; доведення інформації до кінцевої ланки та до виконавця. За допомогою інформаційного забезпечення в питаннях охорони праці на сформовано інформаційно-правове поле, в якому здійснюється трудова діяльність і діяльність охорони праці; виділена та

частина процесів, які піддаються плануванню та прогнозуванню; постійно є актуальні дані, необхідні для прийняття рішення про вплив на керований об'єкт.

Загальний стан охорони праці на підприємстві в значній мірі залежить від наявності та особливостей системи інформаційного обміну між керівництвом, підрозділами та безпосередніми виконавцями робіт. Система інформаційного обміну має важливе значення також у зв'язку з цільовим підходом до вирішення питань охорони праці, тому що сприяє упорядкуванню цілей, принципів дії, стратегії і тактики роботи, формування трьох основних механізмів вдосконалення будь-якої діяльності – інтеграції, корди-нації та концентрації дій на цільових завданнях. Це пов'язано з тим, що досягнення чітко визначеної мети можливе лише за умови створення впорядкованої системи координації та механізмів конструктивної, нормативнорегульованої взаємодії [2] .

Інформаційне забезпечення охорони праці забезпечує вдосконалення організаційної роботи та поведінку працівників у відповідності з поставленими цілями, знімає внутрішні і зовнішні суперечності в політиці охорони праці, а також впорядковує відносини між персоналом і керівництвом, їх наміри і зв'язку. Тому інформаційне забезпечення охорони праці можна поділити на три важливі напрямки. Це постановка цілей; зняття протиріч; впорядкування. Щоб зрозуміти їх важливість, розглянемо ці напрямки кожен окремо. Напрямок постановки цілей.

Процеси інформаційного обміну складають важливу умову організаційної культури на груповому рівні, тому що безпосередньо пов'язані з досягненням кінцевих доцільних результатів; дозволяють створити умови для ви-ключення протиріч, і є необхідними умовами, які забезпечують самостійність, безконфліктність, цілеспрямовану поведінку персоналу.

До основних умов, що забезпечують ефективне вирішення цільових завдань на основі системи інформаційного регулювання та впливу, відносяться наступні: цілі підприємства повинні бути відомі всьому персоналу. Конкретність мети дає можливість фахівцям з охорони праці та структурних підрозділів оцінювати успішність руху до неї, фіксувати ступінь її досягнення, а співробітникам очікувати винагороди за результат досягнення за схемою: постановка мети - досягнення мети - адекватна винагорода; весь персонал повинен розуміти і усвідомлювати цілі підприємства в області охорони праці, тому що саме усвідомлення дозволяє побачити і оцінити суб'єктивну (особистісну) корисність; персонал повинен мати доступ до інформації, необхідної для самостійних дій, а також визначає засоби та методи досягнення мети.

За напрямком зняття протиріч: найчастіше причинами конфліктів у колективі є відсутність або нестача інформації, помилкова інформація, різниця в розумінні її важливості та інтерпретації. У свою чергу, конфлікти в колективі створюють тривожний дискомфортний внутрішній стан у його

членів, неконструктивні, що найчастіше базуються на емоціях, взаємовідносини, передумови для травм і аварій. Для виключення цього персонал повинен мати у своєму розпорядженні інформацією.

За напрямом впорядкування: інформаційний обмін створює передумови, що додають організаційним процесам і змінам цільову обумовленість, а всі відносини, зв'язки, наміри, цілі та дії реалізуються у формі таких соціально-психологічних категорій, як «згода», «довіра», «задоволення» – необхідних умов комфортності взаємин, готовності співробітників і підрозділів до спільних дій на основі збігу намірів, задоволеності змістом та умовами праці, досягненням групових чи особистих цілей і як результат – очікування відповідних вигод (винагород).

На основі вже напрацьованої чітко діючої системи інформаційного забезпечення на підприємствах впроваджуються нові методи та форми отримання та обміну інформацією, проводиться робота по створенню інформаційної бази законодавчих актів, інформаційних, методичних та довідкових матеріалів, інструкцій. Сюди включені також фільми, слайди, плакати інформують, навчають та пропагують травмобезпечне виробництво, що вказують і регламентують безпечну працю. Організований обмін між дирекціями, підрозділами, службами та управлінням підприємства наявною інформацією. Цьому сприяє робота обчислювального центру, служби «Охорона праці», інформаційного сайту «Охорона праці».

При розробці таких інформаційних блоків розглядаються для застосування та враховуються наступні питання: всі види інформації, що характеризує стан системи охорони праці підприємства; джерела кожного виду інформації та її обсяг; періодичність надходження (або збору) кожного виду інформації; форми носіїв кожного виду інформації; методи та технічні засоби збору, обробки, передачі і відображення інформації; особи, для яких ця інформація призначена, та особи, які повинні готувати цю інформацію. Повною системою інформаційного забезпечення слід вважати, якщо вона досягається за допомогою: системи інформаційної взаємодії, а також шляхом формування бази законодавчих актів, інформаційних, методичних та довідкових матеріалів, інструкцій в підрозділах, у відділі охорони праці, у бібліотеці або на сайті з питань охорони праці, вивчення та використання передового зарубіжного досвіду; експрес-інформування всіх працівників підприємства про всі нещасні випадки, які сталися за звітний період; пропаганди через друк, Інтернет та інші засоби масової інформації про концептуальні рішення, нові вимоги в галузі охорони праці, шляхи і методи вдосконалення роботи з питань охорони праці; розробки та впровадження локальних і комплексних автоматизованих робочих місць фахівців різних професій та інформаційних систем з метою автоматизації окремих управлінських функцій та інформаційної підтримки при вирішенні завдань і проблем охорони праці у структурних підрозділах, дирекціях, службах. У

забезпеченні успішної роботи по охороні праці велике значення має наявність у фахівців масиву відповідних нор-мативних актів, довідкової літератури, методичних матеріалів, а також можливість отримання чіткої, достовірної інформації з питань охорони праці.

Використання нових інформаційних технологій, застосування систем автоматизованого зберігання, обробки і передачі інформації відкриває нові перспективи для підвищення безпеки праці та дозволяє: отримати в розпорядження ефективні засоби зворотного зв'язку і контролю за роботою підлеглих, в цілому системи управління охороною праці; забезпечити прямі контакти вищих керівників з виконавцями, минаючи проміжні управлінські ланки; забезпечити доступ маси працівників до інформації; здійснювати об'єктивну комплексну оцінку людино-машинних систем з позиції безпеки праці. У цьому зв'язку наважливішим елементом інформаційної технології забезпечення безпеки умов праці є автоматизоване робоче місце фахівців з охорони праці, яке могло б бути включене в єдину автоматизовану систему інформаційного забезпечення охорони праці на рівні Держпраці [3].

Аналізуючи вищесказане, інформаційне забезпечення на сучасному рівні являє собою впорядковану замкнуту систему «Орган (суб'єкт) управління - керований об'єкт (процес)», інформаційних повідомлень, каналів і засобів, за допомогою яких керуючий орган і виконавці отримують інформацію про стан керованого об'єкта, правила безпечного виконання трудових і виробничих процесів, і передбачає: створення єдиної централізованої у масштабі всієї системи нормативно-правової та довідкової бібліотеки; побудова схеми документообігу, що забезпечує проходження необхідної інформації через відповідні служби; підвищення точності та оперативності обліку з одночасним скороченням до мінімуму кількості документів і показників чітку регламентацію зберігання та видачі інформації на різні рівні управління. Тому орієнтуючись на зростання ефективності інформаційного забезпечення необхідно розуміти, що, перш за все воно повинно базуватися на застосуванні нових комп'ю-терних (інформаційно-управляючих) технологій, оснащення робочих місць спеціалістів служб охорони праці відео-комп'ютерної технікою, які забезпечують успішність у вирішенні проблем, пов'язаних з діагностикою і попередженням виробничого травматизму.

Перелік посилань

1. Охорона праці в Україні. Нормативна база/ Роїна О.М.- К.:КНТ, 2008.-544с.
2. Снозик О.В., Нестер А.А., Гольник А.М. Збірник законодавчих та нормативних документів з охорони праці // Хмельницький: ТУП, 2002. – 209 с.
3. Охорона праці в Україні: Організація і управління. Нормативно-правове забезпечення. Дозвільна система. Небезпечні фактори і умови праці. Страхування. Відповідальність / Упоряд. А.В. Довбня. – К.: Юрінком Інтер, 1999. – 400 с.